

A férfit teljesen elborították a lángok. Kétségbeesetten kiabált, ugrándozott, őrzöngve csapkodott a kezével, mint szárnyával a lángba csapódó lepke...

Ezt megelőzően egy fülsiketítő robbanás hallatszott, aztán a laboratóriumból egy égő fáklya rohant ki a folyosóra.

Az összecsdült tömeget nem is az lepte meg, hogy egy ember ég, mint inkább az, hogy milyen valószínűtlenül magasakat ugrik. Sercegés hallatszott, pattogtak a szikrák, mint amikor sáskát égetnek. A végveszélyben levő élet még megpróbálta kitépni magát a lángok öleléséből.

Toriji professzor annak idején kitűnő magasugró volt, még az olimpián is indult. Ezért néha élcelődtek is rajta: magasán szárnyal, mondogatták. De most nem volt helye a tréfának. A professzor ugrásaitól megdermedt a szíve a kívülállóknak, elnyújtott kiáltozása nem hasonlított emberi hangra. Úgy üvöltött, mint egy vadállat, amelyet darabokra tépnek.

A professzor fehér köpenyéből csak parázsló, fekete rongyok maradtak, elégett az inge, és fekete cafatokban

tűnk Szakikóról! — Hangos kiáltással az egyik férfi berohant az égő laboratóriumba, ahonnan — mintha parittyából lőtték volna — egy patkány ugrott ki. Úgy látszik, sikerült kiszabadulnia a ketrecéből, ahol a kísérleti állatokat tartották.

Szakiko meredten állt, háttal az ablaknak. A lány, úgy látszik, már felkészült a tűzhalálra. Az ablakon át a vállára hullott a reggeli nap ragyogó fénye, kint tisztán és üdén csillogott a zöld lomb, mintha csak az imént mosta volna végig egy rövid zápor.

Szakikónak már lángolt a szoknya-alja, s a láng kúszott felfelé. A lány mozdulatlanul állt, mintha kővé vált volna, a láng nyugodtan, módszeresen végezte a dolgát. A tűz már átcsapott a blúzára.

— Ostoba! — kiáltott rá a férfi, aki a füstön át odarohant hozzá, és egy szempillantás alatt lerántotta róla a szoknyát.

Szakiko, mintha csak most ocsúdna fel, gyorsan leguggolt, és olyan mozdulatot tett, mintha el akarná takarni meztelen lábát, de azonnal el is vesztette az eszméletét.

Kavabata Jaszunari
(1899—1972) —
mint a Nobel-díj indoklásában
áll — a japán irodalom első
Nobel-díjas prózaírója, aki
„nagy erővel fejezi ki a japán
gondolkodás lényegét”.

Tizenhat éves korában jelent
meg első elbeszélése;
az igazi sikert huszonhat éves
korában hozta meg számára
az Izui táncosnő című könyve.
Műveiben a sajátos japán világ
szépségét és ellentmondásait,
a múlt és a jelen
összekapcsolódását ábrázolja
úgy, hogy eközben az író
nemesak megőrzi, de tovább is
fejleszti a japán irodalom
klasszikus kifejezési formáit.
Több művét lefordították
magyarra.

Kavabata

Ének Itt

hullott a padlóra. A tűz megperzselte az egész arcát, szeme a fájdalomtól eszelősen csillogott, és úgy kigúvadtt, mintha mindjárt ki akarna ugrani üregéből.

A professzorra égő spiritusz ömlött, és most úgy lángolt, mint a fáklya. A laboratóriumból sűrű gomolygott a füst. A szoba padlóját nyaldosó lángnyelvek áterjedtek a folyosóra. A szobában durrogva pattantak szét a vegyszeres üvegek.

Az egyik férfi, aki futva jött segíteni, lekapta magáról a kabátját, szétártta, mint a matador a vörös leplet, és rádobta a professzorra. Még néhányan követték a példáját. A professzort lefektették a padlóra.

Mindenhonnan kiáltások hallatszottak:

— Tűz van! Tűz van!

— Gyorsan hozzátok a tűzoltókészüléket! Fordítsd ide a csövét!

— Siessetek, hordjátok ki a papírokat!

— Adjátok le a riadójelzést!

— Orvost! Bármelyiket! Amelyik legközelebb van!

— Telefonáljatok a tűzoltóságra!

— Jaj, hol van Szakiko? Mi van Szakikóval?

— Az ördögbe is, teljesen elfeledkez-

A férfi a hóna alatt átfogta Szakikót, és kicipelte a laboratóriumból a folyosóra.

Mindkét sérültet rögtön gépkocsin kórházba szállították.

Toriji professzor bőrfelületének majdnem kétharmada megégett; az ilyen eseteket menthetetlennek tartják, de a professzor egyedül, minden külső segítség nélkül gyors léptekkel haladt a kórház folyosóján a kórterem felé. Mikor az orvos, akit telefonon értesítettek, s aki régi barátja volt neki, kijött eléje, a professzor hangosan és szabatosan, ahogy az előadótérben is beszélni szokott, így szólt hozzá:

— Köszönöm, hogy itt vagy. Kigyuladt a laboratórium. Úgy látszik, alaposan összeégtem.

A professzor fürgén járt, de szörnyen nézett ki: szemöldöke és szempillája leégett, az arca bíborvörös volt, megduzzadt, hólyagok borították — mintha egy rémisztő álarc lett volna rajta.

Mihelyt lefektették az ágyra, tűrhetetlen fájdalomra kezdett panaszkodni. De ez nem tartott sokáig, hamarosan már félrebeszélte. Nem panaszkodott, csupán hangosan nyögött, és hánykolódott az ágyon. Ekkorra már egész testét bekötötték; úgy bepó-

lyálták, mint egy múmiát. Vastagon bekenték valami sűrű kenőccsel, de ez inkább balzsamozás volt, mint gyógyítás. Maguk az orvosok sem tápláltak semmiféle illúziót erről a kenőcsről. Ugyanígy voltak a vérátömlesztéssel is; csupán a lelkiismeretük megnyugtatója miatt folyamodtak ehhez. A közeli ezredből hívtak tíz fiatal katonát, ellenőrizték a vércsoportjukat, de az orvosok nagyon jól tudták, hogy ez sem segít.

Nem sokkal a bőrgyógyászati osztály vezetője után megérkezett a belgyógyászati osztály főorvosa is, hogy megvizsgálja a sérültet. De a beteg úgy át volt kötözve, és úgy hánykolódott az ágyon önkívületében, hogy a belgyógyász nemcsak a mellkasát nem tudta meghallgatni, de még a pulzusát sem volt képes kitapintani. De ha mindezt meg is tehette volna, mit ért volna vele? A belgyógyász legfeljebb két percet töltött a beteg ágyánál, aztán még egy közönyös pillantást vetett rá, és szó nélkül kiment a kórteremből. A tudomány szempontjából Toriji professzor halála eldöntött kérdés volt.

Szakiko kórterme közel volt a professzoréhoz, s a lány minden bizonytalansággal hallotta a professzor jajgatását. A lány barátai, akik bejöttek, hogy meglátogassák, mind azt mondták:

Jaszunari

érett aggodalom nem érintette mélyen. Most csak a saját élete foglalkoztatta.

Szakiko ezen a tavaszon fejezte be a zeneiskola énektagozatát, de váratlanul a katonai orvostudós asszisztensnője lett. Ez a dolog hihetetlennek tűnhet, de napjainkban az efféle váltások, különösen a nők körében, nem is olyan ritkák.

Valami ehhez hasonló történt Toriji professzorral is. Noha rajongott a sportért, a tanulást sem hanyagolta el, ahogy ezt sokan teszik. Lehet, hogy az játszott ebben a főszerepet, hogy nem magánintézetben, hanem állami tanintézetben tanult. Mindenesetre a tudományok iránti buzgalma nem azzal volt magyarázható, hogy kitűnően fogott az esze.

Nehéz megmondani, hogy mi segítette — talán simulékony természete, talán vonzó külseje —, de egy szép napon mindenki kedvence lett. Észrevétlenül bekerült a sportvezetésbe. A versenyeken többé nem vett részt, de mint szervező és vezető népszerűséget vívott ki magának. Az a gondolat, hogy a tudományos edzésrendszerek mindenekelőtt a sportorvosok tudományára kell támaszkodnia,

követni ezt a divatot, de aztán szinte magától úgy alakult, hogy egy szép napon ő is egyike lett a katonai orvostudomány fiatal szakembereinek. Ha Toriji professzor visszapillantott volna az általa megtett útra, tátva marad a szája a csodálkozástól. Ám ő nem volt meditatáló természet, és mindenféle hosszas latolgatás nélkül belevetette magát a kor sürgős feladatainak megoldásába.

Azok közé a sportemberek közé tartozott, akik annak kedvéért, hogy egy centiméterrel magasabbra ugorjanak, hajlandóak megrövidíteni az életüket, csak azért, hogy népszerűek lehessenek.

A sportorvosoknak a doktori fokozatot vagy a professzori címet nem is volt olyan könnyű megkapni. A katonai orvostudományban viszont meglepően könnyen lehetett megszerezni tudományos címet és fokozatot.

Toriji disszertációját csupán egyetlenegy professzor tanulmányozta át: a tudományos tanács elnöke. Jelenlétében közölte, hogy a disszertáció tartalma katonai titok, és ezért nem lehet közzétenni, de olyan kutatómunka eredménye, amely óriási segítséget nyújt a légi háború problé-

Álljáról

— Persze, szörnyű ez az eset, de az arcod egyáltalán nem égett meg, és ez a legfontosabb.

Szakiko a párnába fúrta az arcát, és zokogott.

Jobb lába szorosan be volt kötözve egészen az ágyékáig. A lány úgy érezte, hogy a lába élettelen, mintha művégtag lenne, de ugyanakkor rettenetesen sajgott. Szakikót kínzó lelki fájdalom is gyötörte. Lehet, hogy elveszíti a lábát? Most először gondolt a házasságra. Ez a gondolat hegyes tűként hatolt az agyába, és valami fizikailag is érzékelhető bánat fogta el.

Attól a pillanattól kezdve, hogy láng-ra kapott rajta a ruha, valahogy testileg és lelkileg is megöregedett, ugyanakkor gyerekeskedés is vált. E két dolog között nem volt összhang, sőt, mintegy küzdöttek benne. Nyilván ez is oka volt hisztériás állapotának. A nagy megrázkódtatás és felindulás után most hirtelen az életnek testileg is kellemes, örömteli érzése fogta el. Mintha tündöklő szivárvány világította volna be hirtelen szomorú és sivár világát, de ebben az érzésben nem volt lelki derű. Az égés okozta fájdalom határozta meg most a gondolkodását.

Toriji professzor állapota már nem nyugtalanította annyira. A miatta

egyáltalán nem az ő felfedezése volt, de neki sokszor úgy tűnt, hogy csak ő jöhetett rá egy ennyire eredeti gondolatra. Valójában egyetlen érdeme az volt, hogy rögtön önfellett rajongással tudta belevetni magát ebbe a témába. Vonzódott a statisztikához, amelyet komoly tudósok afféle gyermekjátéknak tartottak. Való igaz: statisztikai kimutatásait a sportban is lehetett hasznosítani. Így a maga módján sztár lett. Vezető lapok közölték sportrovatukban a beszédeit.

A sport és a háború a fizikai és a lelki erő legnagyobb megfeszítését követeli meg. Ebben a vonatkozásban van bennük valami közös. Ráadásul attól kezdve, hogy a rendkívüli idők körülményei között erősödni kezdett a háborús hangulat, a fegyver- és mérgegázkutatások mellett fejlesztették azt a tudományukat is, amelyet katonai orvostudománynak nevezünk. Megjelentek a komoly szakemberek is ezen a területen. Hirtelen megnőtt azoknak a katonarvosoknak a száma, akiket az orvosi karok tanszékeire vezényeltek kutatómunkára. A felsőfokú polgári orvostudományi tanintézetek szintén elküldték tudósait, hogy kapcsolatot teremtsenek a hadsereggel.

Toriji professzor nem szándékozott

máinak kidolgozásához, következőképpen rendkívül értékes az állam számára. A professzorok tanácsa szó nélkül megszavazta Toriji részére a doktori fokozatot.

Az emberi viselkedés fiziológiai és neurológiai sajátosságainak problémái a légi harcban — erről szolt Toriji disszertációja.

Különleges repülőgépmakettekbe kísérelti egereket és nyulakat zárt, és ezeket a maketteket vég nélküli halálbuktatókban próbálta ki. Természetesen maga is kijárt a repülőtérré, sőt nemegyszer felszállt vadászgépen. Meg-megveregette a légierő tisztjének vállát, aki évekkel idősebb volt nála, s mint egy tábornok, önelégülten mondta:

— Öregem, mi is ilyen egerek vagyunk ...

Közeledett az évenként szokásos légoltalmi gyakorlat, és a katonai parancsnokság azt szerette volna, hogy Toriji erre az időre nagyjából befejezze kutatásait. A fiatal professzor éjszakákon át szünet nélkül dolgozott az egyik titkos laboratóriumban. Megígérték neki, hogy a gyakorlatok befejeződése után külföldi tanulmányútra küldik. Európában szándékozott tanulmányozni azt, hogy a lövészárkokban való tartózkodás mi-

lyen fiziológiai problémákat vetett fel az első világháború idején.

A lázas éjszakai munka vigyázatlan-ná tette a professzort, nem ügyelt már a szükséges biztonsági rendszabályokra.

Azon a reggelen Szakiko korábban ment be a laboratóriumba, mint szokott. Teát akart főzni, meggyújtotta a gázreszt, hogy vizet forraljon. A professor pedig ugyanakkor a reszó mellett spirítuszt öntött át kannából egy üvegpalackba. A spirítusz hirtelen lángra lobbant, és a kanna felrobbant...

*

Nyár derekán a kórházak megtelnek gyerekekkel. A szülők ilyenkor igyekeznek gyógyíttatni krónikus betegségben szenvedő gyermekeiket. Legtöbbjüknek a manduláját veszik ki, de szép számmal vannak görvélykórosak is. Bármilyen különös, ezt a ritka nyirokmirigy-betegséget inkább a lányok kapják meg, fiúk csak elvétve.

A komoly, egyformán sovány lányok, akiknek finom, szabályos vonású arca oly jellemző a mai japánokra, párosával sétálnak a kórház folyosóján.

Ezek a törekeny virágok mintha saját fényt sugároznának magukból, amely a kórház légkörének különleges hangulatot kölcsönöz.

Valami sikamlós érzékiség áradt ezekből a bakfisokból, és ez betöltötte körülöttük a levegőt. Rögtön megtalálták a közös nyelvet, és kialakították a városi kisasszonyok zárt körét.

A mandulaműtétek könnyűek voltak; a műtét után jeges tömlőt kellett rakni a lányok torkára, akik játszadoztak a tömlő meglazított kötésével, mint az előkelő hölgyek a nyakékkal, és ilyeneket mondtak egymásnak: „Sikke, ugye?” — mosolyra készítve ezzel a felnőtteket. Ezeknél a városi gyerekeknél divat volt a pizsama. Szégyelltek egyszerű, durva köntöst hordani; akinek nem volt pizsamája, az szegénynek és számalomra méltónak érezte magát. Ezért a kórházi tartózkodásuk második vagy harmadik napján már mindegyikük pizsamában pávaskodott.

Meghatározott időben párosával elindultak az ebédlőbe foglaltatni. A kórházban már három hónapja ott volt egy gazdag fakereskedő, akinek a rák úgy lerágta az arcáról a húst, hogy kilátszott az arccsontja. A szomszédos nagy kórteremben, amelyet japán ízlés szerint rendeztek be, négy görvélykóros lány volt, akiknek a manduláját is kivették. Mivel a fül-, orr- és gégeosztály túlszűfolt volt, ideiglenesen itt helyezték el őket.

A fakereskedőt mindennap egy egész sereg rokon ostromolta. Folyt a harc az örökségért. A beteg gyermektelen volt, és a rokonság azt követelte, ne a feleségére hagyja az örökséget, hanem az unokaöccsére, miután fivéreinek kiadta a részüket. Ezért aztán jöttek mindennap, és a legnagyobb egyetértésben ócsárolták a beteg ember feleségét, még a rágalmaktól sem riadtak vissza. Minden eszközt megragadtak, hogy rábírák a beteget: az ő javukra végrendelkezzék.

De a beteg még egyáltalán nem gondolt a halálra.

A felesége a maga részéről szintén mindent elkövetett, hogy a férje ne ki kedvezzen. Magától értetődik, hogy erről nyíltan nem beszélt a férjének.

A fakereskedő, felbőszülve a rokonság alattomos rágalmaitól, durva szidalmakkal támadt a feleségére, de aztán mindjárt panaszkodni kezdett, hogy milyen magányos, és gyengéden szorongatta az asszony kezét. De ezek csak pillanatnyi érzelmi kitörések voltak, amelyek után újra komor hallgatásba merült.

A közelben volt az ápolónők szobája, s minden éjszaka áthallatszott hozzájuk a falon át a fakereskedő feleségének zokogása.

A nappali órákban, amikor az asszony már nem bírta tovább üldögelni a kórteremben, járkálni kezdett a folyosón, benézett a mosdóba, a mosdóhelyiségbe, beszélgetésbe elegyedett azokkal az ápolónőkkel, akiket a rokonok bíztak meg a betegek gondozásával.

Az ötvenéves, előkelő külsejű hölgy, fejét kissé oldalra hajtván, harag nélkül nevetett:

— Eleinte villamossal jártam be a kórházba, gondoltam, egy kicsit takarékoskodom. De hiábavaló az egész. Ha úgysem marad rám semmi, minek vigyázzak a más pénzére. Nem, többé semmiképp nem ülök villamosra! Húsz éven át félttem egyetlen fillért is feleslegesen elkölteni, egyre csak takarékoskodtam, aztán, úgy látszik, hoppn maradok. Hát nem neveléses?...

Fiatal korában nyilvánvalóan szép nő volt. De most már nem reménykedhetett a szépségében, s ez határtalanul elsomorította, ugyanakkor büszke volt régi bájára. Mindez érződött könnyed és választékos modorán, ami még inkább kiváltotta az ápolónők együttérzését.

— De asszonyom — mondogatták —, valamilyen összeget csak hagy magára a férje, hogy gondtalanul élhessen.

— Ugyan, aligha — válaszolta a fa-

kereskedő felesége, és elhessentett magától egy tolaakodó szűnyogot. Az ablakon túl, az esti égbolton sötéten kirajzolódó nyárfák csúcsát nézte, s ki tudja hányadszor, azt fontolgatta, meg tud-e élni titokban megtakarított pénzének kamataiból.

— Három teljes hónapja vagyok itt — mondta aztán. — Ha az ember egész idő alatt csak mos, már a lábat sem éri.

— Igaza van, asszonyom — válaszolták az ápolónők. — Sokan közülünk egy hónapnál többet nem bírnak ki, igyekeznek elszökni innen... Maga, asszonyom, szinte a szemünk láttára fogy el...

— Azt hiszem, előbb meghalok, mint a férjem.

— Ugyan asszonyom, hogy mondhat ilyet!

A fakereskedő felesége kissé elmosolyodott. — Lehet, hogy igazuk van... — Szeme alatt zöldes-fekete karikák sötétlettek, mintha ő maga szenvedne gyógyíthatatlan betegségben.

— Tudják, most itt a kórházban sok gyerek van — folytatta. — Egy gazdag házaspár följánlotta, hogy jó pénzért neveljem két gyereküket. Egész komoly formában ajánlották. Ez, természetesen, köztünk maradjon...

— Tényleg felajánlották?

Az ápolónők, miközben a kimosott fehérneműt csavarták, csodálkozva emelték rá a tekintetüket: csakugyan létezik ilyen előnyös munka, vagy csak tréfál velük?

Toriji professor megjelenése a kórházban még jobban megélenkítette az itteni egyhangú életet, mint a városi kislányok beözönlése.

Elegendő volt hallani a nyögéseit, amelyek se éjjel, se nappal nem maradtak abba, hogy a betegek érdeklődése feltámadjon iránta. Ezenkívül a kórterem körül állandóan sok látogató nyüzsgött, főleg katonák és sportolók. Néha annyian voltak, hogy eltorlaszolták az egész folyosót.

Elviselhetetlen hőség volt, a kórterem ablakait és ajtóit sarkig kitárták, és az ápolónők, amint hallották a folyosón járkáló ismert sportolók nevét, egyre csak álmélkodtak, a lányok pedig csapatostul járkáltak a nyalka tisztak nyomában.

A professor többé nem tért magához, egész idő alatt önkívületben volt, és csak nyögött vagy szaggatottan, károghatás emlékeztető hangon morgott. Émelygett a gyomra, véres hasmenés gyötörte. Már kómában volt, a légzése egyre nehezebbé vált; a halál ott állt az ágya fejénél.

A betegek számára már elvesztette

érdekességét. Kíváncsiságuk most Szakikóra összpontosult, aki arra ítéltetett, hogy túlélje a férfit.

A professzor harmincöt éves volt, de még nőtlen. A kórházi betegek mindenekelőtt azt szerették volna megtudni, hogy a szép asszisztensnő a menyasszonya vagy a szeretője volt-e. Hogy kifürkésszék, elszomorítja-e a professzor sorsa Szakikót, lopva mindannyian be-belestek a kórtermébe. Természetesen részvétet éreztek a bájos lány iránt, hiszen majdnem meghalt a tűzvészben, keze-lába tele volt égési sebekkel. Ám egyben rendkívül érdekelte őket, hogy milyen viszonyban volt a fiatal professzorral, és ezt a hangulatából igyekeztek megállapítani. De már a második nap négy vagy öt lány jött, hogy meglátogassák, a barátnői, akik az ajtót és a folyosóra néző ablakot pompás, virágdíszes szöveggel függönyözték el.

Aztán valaki azt a hírt röppentette fel, hogy a beteg lány gondtalanul énekelget.

A szemközi kórteremben már negyven napja feküdt egy öregember. Egy jó hírű fazekasműhely tulajdonosa volt; műhelyének termékei megérdemelten örvendtek nagy hírnévnek. Hat évvel azelőtt az öregot prosztatahipertrófia kezdte kínozni, s ugyanakkor kövek képződtek a hólyagjában. Most már nemcsak egy-két kövecske kínozza, szinte teljesen tele volt velük a hólyagja. Műtét már nem segíthetett, és a hagyományos gyógy módok sem biztattak reményre.

A fazekasmester idős felesége — akinek már sokéves tapasztalata volt beteg férje gondozásában — bizalmatlanul figyelte, hogyan vezeti be a katótert a fiatal éjszakai orvos, és minduntalan hátraküldte őt különböző fajtájú fém- és gumikatéterekért; azt, hogy éppen milyen kell használni, az orvosnak meg kellett tanácskoznia vele.

Az öregember egész napokat átszunyókált, éjjel után pedig fájdalomra panaszkodott.

— Idehallgass, öreg — mondta az öregasszony. — Minek ennyit kínlódní, nem lenne jobb meghalni?

— Bizonyára — válaszolta az öregember.

— De nem, mégsem érdemes meghalni — mondta az öregasszony. — Jobb élni.

— Bizonyára — válaszolta az öregember.

Az ápolónő, hallgatva a legyezővel unott mozdulatokat végző idős asszonyt, és férje mormogását, csak nehezen tudta visszatartani a nevetését.

Az öregember hetvenkét éves volt, az öregasszony hatvannyolc.

— Idehallgass, öreg — folytatta az öregasszony. — Tudod, mi van azzal a két fiatal beteggel, akiket ma hoztak ide?

— Mi?

— A férfi nagyon szenved, már a halálán van, a lány pedig énekelget. És milyen kellemes a hangja!

Az öregember bóbiskolt, nem szólt egy szót sem.

A déli napsütésben az ablakpárkányon galambok turbékoltak, szárnyukkal böszülten csapkodva.

— És mitől lettek ilyen hengegők ezek a gyerekek? Úgy járkálnak a folyosón, mint a pávák.

— Hm...

— Ne aludj már, öreg! Most kialszod magad, éjjel pedig nyöszörögsz.

— Nem alszom, csak a fény vakítja a szemem.

— Otthon szeretnél meghalni, igaz?

— Igen.

— A fiunk azt mondta, hogy először jól megdolgoztatja az itteni orvosokat, és amikor azt mondják a kórházban, hogy már semmit nem lehet tenni, akkor azt sem engedi meg, hogy a küszöböt átlépjük. Kőszívű ez a mi fiunk. Nem tudom, hogyan gondolod, de szerintem rengeteget dolgoztál, nagyon sok pénzt hagytál rá. Nem érdemli meg...

— Jól van, hagyj gondolkodni — mondta az öregember, és újra behunyta a szemét.

— Ma ebédkor bementem az itteni rendelőintézetbe, és majd megállt az eszem. Még látni sem bírom az illet. A női rendelőből egymás után jöttek ki a fiatal lányok, szinte gyerekek még, s mind nagy hassal! És ha legalább egy is szegyenkezett volna! De nem! Úgy látszik, más időket élünk...

Válasz helyett halk horkolás hallatszott.

Az öregasszony felállt, odament az ablakhoz, és kenyérmorzsát szórt az udvaron sétálgató galamboknak.

Másnap reggel a fakeskedő a szokásostól eltérően ült az ágyán, lábát keresztbe rakta; hidegen és haragosan nézett az intézőjére és az alkalmazottaira, akik sápadt arccal, tiszteletteljes pózba meredve ültek előtte székeiken, ő pedig — mint aki megháborodott — tépkedte lába szárán a szőrszálakat.

Azt jelentették neki, hogy az elmúlt éjjel leeggett a faanyagraktár.

— Az ördög vitte volna el őket! — szólalt meg; az ajka remegett, fölötte a kötés szinte teljesen eltakarta a fejét. — Rossz előjel volt, hogy idehozták ezeket a megégett embereket.

Mindjárt a raktárban is kiütött a tűz. De ma éjjel az egyikük, azt hiszem, elpatkol!

Az örökségért folyó harc fölkelte a gyújtogatás gyanúját, ezért a rendőrségen kihallgatták a fakeskedő feleségét és a rokonságát.

Az alkalmazottak ijedten néztek össze, s ekkor hirtelen felhangzott Szakiko éneke. Halkan dalolt, de hangja eleven, meleg volt, őszinte életöröm csengett benne.

*

A kórházi takarítónő minden kórterembe sötét lepleket vitt elsötétítőnek. A kórházi szolga pedig magas kettős létrát cipelt, és fekete szövettel csavarta körül a folyosón levő lámpákat.

Már napközben robbanások és lövések hallatszottak, fel-felüvöltöttek a szirénák.

Légoltalmi gyakorlat folyt.

A lámpákat nemcsak álcázni kellett, hanem szinte a padlóig leeresztették őket, úgyhogy a kórtermekben majdnem teljesen sötét lett.

A belső udvarból egy hang hallatszott, amely valami rendelkezést adott ki.

A holdtalan éjszakai égen hamarosan felzúgtak a repülőgépek. Azok a pilóták repültek, akiknek a fizikai felkészítése volt Toriji professzor kutatási témája. Éppen ez volt a szakterülete.

A kórház sötét folyosóján mozdulatlan sorban fekete alakok álltak, mind a halál követői. A kórteremben csupán a professzor szaporán emelkedő, bepólyázott melle fehérlett jól kivehetően. Nehezen lélegzett, torkából rekedt hörgések törtek elő, amelyek egy különös madár félelmetes vijjogására emlékeztettek.

Az orvos előhúzott egy töltőtoll formájú zseblámpát, megvilágította a beteg arcát, belenézett a szemébe. A professzor erőlködve próbált a jobb oldaláról a balra fordulni, görcsösen kapkodott a levegőbe, mintha az őt körülvevő sűrű homályt igyekezne széttépni.

— Gyűjtsa fel a lámpát — hangzott a beteg ágyánál ülő ember halk hangja. — Adjon fényt, hogy legalább világosban haljon meg.

— Igenis, excellenciás uram! De szabad vajon?

— Vállalom a felelősséget!

— Igenis!

A fiatal orvos levette a lámpáról az elsötétítő függőnyt, és abban a pilanában, amikor a kórtermet újra előntötte az éles fény, Toriji professzor hátrahanyatlott, és kiadta lelkét. A civilben — japán nemzeti öltözetben — levő tábornok szenttelenül

felemelkedett a székről, s újra rádobta a lámpára a fekete szövetet.

A professzor holttestét hamarosan hangtalanul vitték végig az elsötétített folyosón.

Egész Tokió sötétségbe borult.

A fiatal, görvélykóros lányok már aludtak.

Csak a fazekasmester felesége beszélgetett a férjével.

— Öreg, te biztosan szeretnél hazamenni ugye? Talán jó dolog az, hogy itt halsz meg, és holtan kerülsz haza?

— Nem jó dolog.

— Ezzel a professzorral már mindenki torkig volt. Most pedig te fogsz minden betegnél többet jajgatni és nyöszörögni.

— Fiatal volt?

— Igen. És milyen szép kislányt hagyott itt.

— Gyerekeik vannak?

— Ugyan már! Hiszen nem a felesége volt, hanem a szeretője.

— Nohát!...

A fakereskedő szó nélkül követte tekintetével a holttestet.

— Bizonyára ünnepélyes, fényűző temetést rendeznek neki — mondta a felesége, de a fakereskedő semmit nem válaszolt.

Szakiko az ápolónő vállára támaszkodva odabicegett a küszöbhez.

Mikor a hordágy a professzor holttestével egy vonalba került vele, felkiáltott:

— Szenszej!

Az ápolónő egy intéssel megállította a hordágyat!

Szakiko egy pillanatra előrenyújtotta a kezét, mintha búcsúzna az elhunyttól, majd így szólt a kórházi szolgákhoz:

— Köszönöm, mehetnek.

Aztán arcával odasimult az ápolónő vállához, és megkérte:

— És most segítsen nekem, hogy eljussak az ágyamig. — Kisvártatva még hozzátette: — Olyan lettem, akár egy elkényeztetett gyerek, pedig már tudok járni...

Eszébe jutott egy beszélgetése a professzorral. A férfi arról beszélt, hogy külföldi tanulmányútra fogják küldeni, s a lány is vele utazik majd, és ott tovább folytatja az énektanulmányait. Aztán ott, az idegen országban, feltétlenül összeházasodnak.

A lánynak mindez eszébe jutott, és hirtelen elkezdte dalolni az Ének Itáliáról című dalt.

Énekelt, és közben az arcán patakokban ömlöttek végig a könnyei, s minél bővebben ömlöttek, annál tisztább, örömtelibb és csengőbb lett a hangja.

B. FAZEKAS LÁSZLÓ fordítása

A Vörös

**Éjszaka repülni át
Amerika fölött — ez
számos előnnyel jár azok
számára, akiket mindkét
parton vár a munka.
Az éjszakai út azonban
korántsem olyan
élményeket nyújt,
amilyeneket a nappali
utasok megszoktak.**

A ponyvákkal borított szekereken utazó, a vagonok tetején meglapuló csavargók, a Tűzföldet megkerülő tengerjárók mind azt tartották, hogy a két óceán között keresztülatzni Amerikában nem könnyű feladat: férfihoz méltó szívósságot kíván. Korunkban a Vörös Szem járat utasai ugyanilyen megpróbáltatásokat állnak ki, mikor egyetlen éjszaka alatt szelik át a kontinenst nyugattól kelet felé.

A Los Angeles-i tengerparton másfél kilométeres kocogással és négyórás szunyókálással felkészülő Bob Gill kapitány este 10.01-kor megindult gépével, és a Boeing 747-es, más néven a 10-es járat lassan kigördült a 47. kaputól New York felé. A gép első osztályán ingyenes frottír lábttyúk, fekete szemvédők, fogkefék, valamint 418 utas található. Ez utóbbiak mindent elkövetnek, hogy átvészeljék az éjszakát. A „minden” itt vodkát, altatót, zenét, filmvetítést, az illemhelyen elfogyasztott kábitószert, sőt olykor még szexet is jelent. A négyezer kilométeres utazás egyetlen kollektív ásitással kezdődik. Az utasok öt órát és öt percet töltenek a Vörös Szem félhomályos fedélzetén, ahol az egyik légikisasszony sze-

Roy Doty illusztrációja

